

STIGNING PÅ 200.000 I REEL LEDIGHED – LANGT HURTIGERE STIGNING END UNDER FINANSKRISEN, 80ER-KRISEN OG OLIEKRISERNE

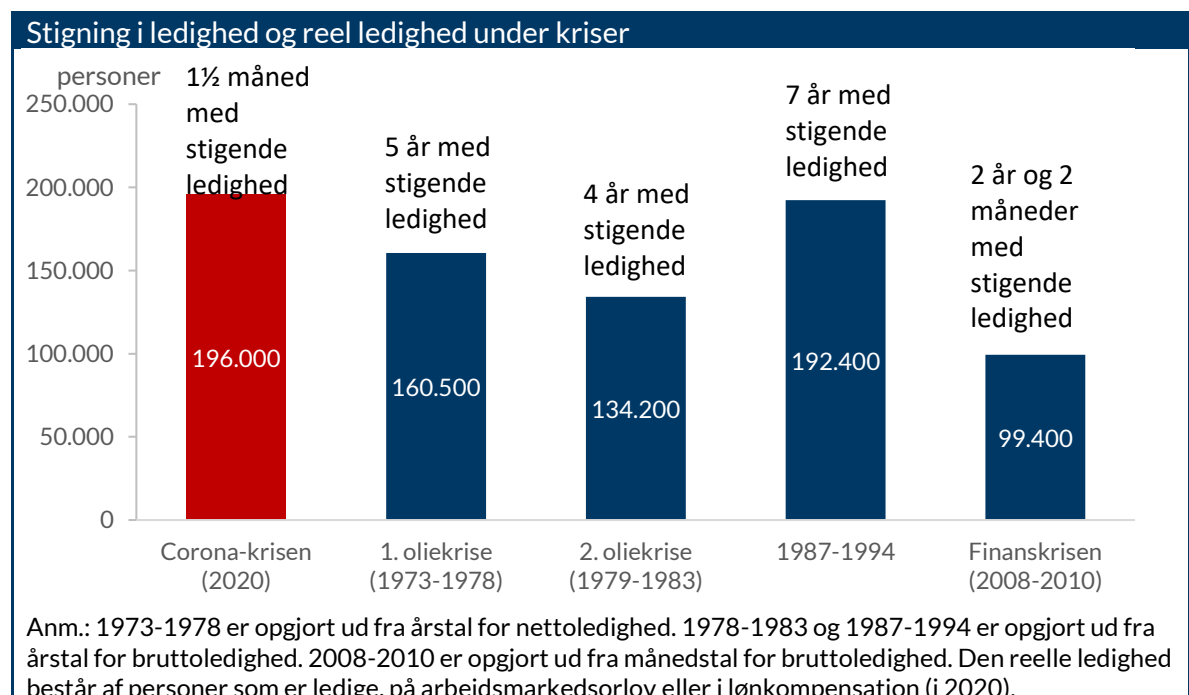
02-05-2020

AF CHEFØKONOM MADSD LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT CARL-CHRISTIAN HEIBERG

RESUMÉ

Notatet ser på den seneste udvikling i den reelle ledighed og sammenligner den med tidligere kriser.

- Den reelle ledighed er steget med ca. 200.000 siden starten på Corona-krisen. Den reelle ledighed defineres som officielt ledige + personer på lønkomensation. Den fart som ledigheden er steget med under Corona-krisen, er uden sidestykke i nyere Danmarkshistorie. Stigningen på ca. 200.000 er sket på 1½ måned.
- Under Finanskrisen steg ledigheden med ca. 99.000, dvs. mindre end halvt så meget som den nuværende stigning, men det tog 2 år. I de måneder hvor ledigheden steg mest steg den med 9-12.000 personer om måneden, dvs. mindre end 1/10 af den nuværende stigning.
- Under krisen i 80'erne steg ledigheden med ca. 192.000, dvs. nogenlunde det samme som under Corona-krisen, men det tog 7 år. I december 1988, som var den værste måned, steg ledigheden med ca. 9.000 personer, dvs. 1/15 af den nuværende månedlige stigning.
- Under de to oliekrise (1973-1978, 1979-1983) steg ledigheden med omkring 150.000 over 4-5 år – dvs. en mindre stigning på meget længere tid end den nuværende krise. I de værste måneder steg ledigheden med 35-45.000 personer, altså væsentligt mindre end under Corona-krisen.

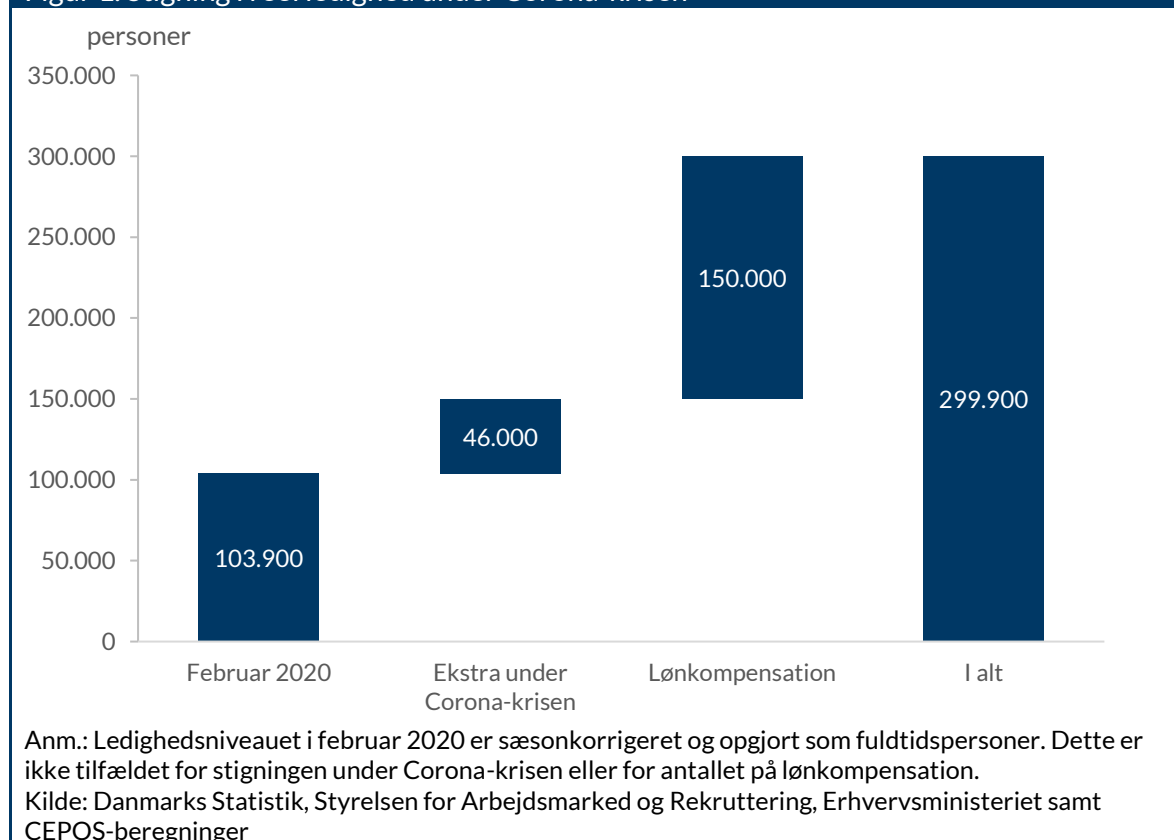

Den seneste opgørelse af den officielle ledighed fra Danmarks Statistik dækker februar 2020 og viser en ledighed på 103.900 personer. Siden Corona-krisen begyndte i midten af marts 2020, har der imidlertid været en stigning i den reelle ledighed på ca. 196.000 personer, hvilket bringer den samlede reelle ledighed op på 300.000 personer, jf. figur 1.

Stigningen på ca. 200.000 kommer fra to opgørelser. Iflg. Beskæftigelsesministeriet har der været en stigning i antallet af registrerede ledige på 46.000¹. Dertil kommer, at Erhvervsministeriet har opgjort antallet af lønmodtagere, som er sendt hjem med lønkompensation, til 150.000 personer².

Et af kravene for at få lønkompensation er at medarbejderen ikke udfører arbejdsopgaver. Vi har altså at gøre med personer, som ikke arbejder, og som får en overførsel fra det offentlige. Dermed er der tale om reelt ledige personer.

Figur 1. Stigning i reel ledighed under Corona-krisen

Den her opgjorte stigning i ledigheden på 196.000 personer giver ovenikøbet ikke det fulde billede. Der er 36.000 selvstændige, som har ansøgt om hjælp, da de regner med, at deres omsætning er faldet med mindst 30 pct. pga. Corona-krisen. Disse personer modtager også en form for indkomsterstattende overførselsindkomst. Det skal bemærkes, at selvstændige godt må

¹ Under Corona-krisen opgør Beskæftigelsesministeriet dagligt ændringerne i ledigheden. <https://www.jobindsats.dk/jobindsats/publikationer.aspx>

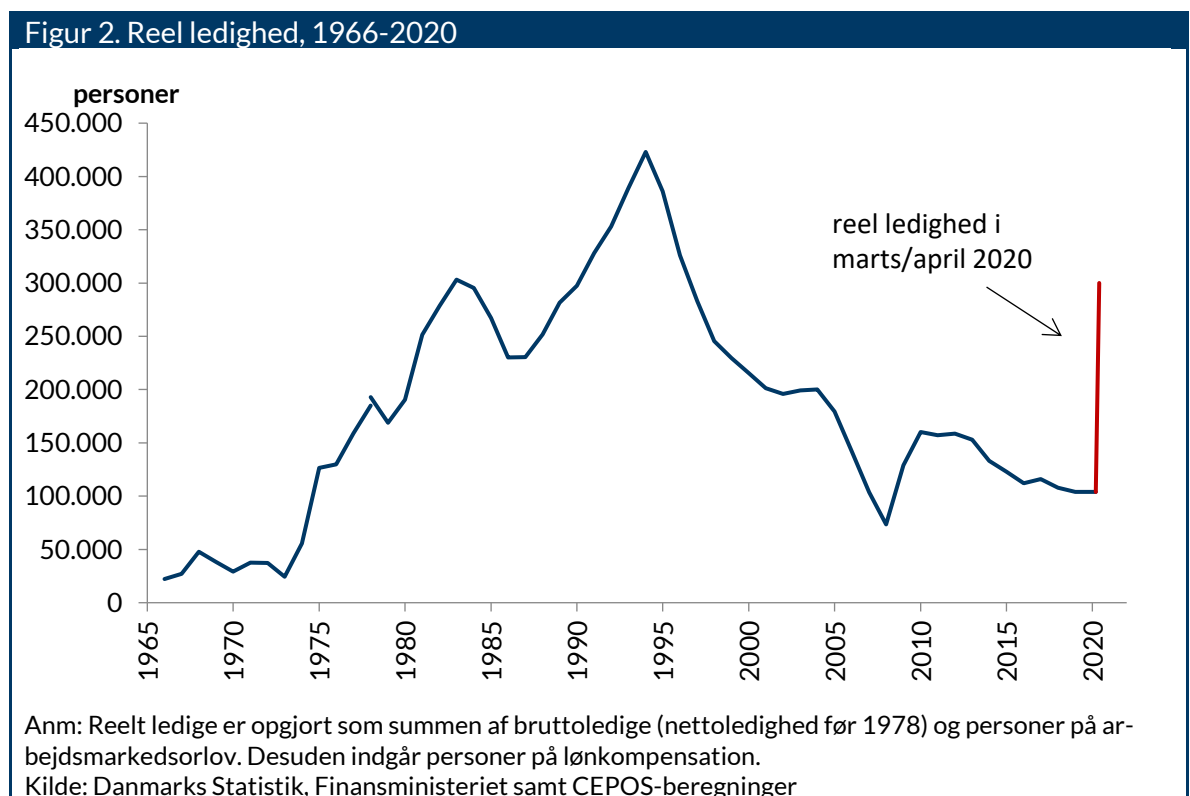
² <https://em.dk/nyhedsarkiv/2020/april/covid-19-virksomheder-vil-sende-150000-danskere-hjem-med-loenkompensation/>

arbejde, mens de får kompensation. Dette i modsætning til lønmodtagere der ikke må arbejde, når de får lønkompensation. Derfor er de selvstændige på kompensation ikke medregnet i den reelle ledighed.

Dertil kommer, at en meget stor del af arbejdsmarkedet har opsigelsesvarsler på en eller flere måneder. Personer som er afskediget, men endnu ikke har opbrugt deres opsigelsesvarsel, tæller først med i ledighedsstatistikken, når de modtager en overførselsindkomst. I opsigelsesperioden får de løn, og de er derfor ikke med i ledighedsstatistikken. Dermed er der et mørketal ift. det officielle ledighedstal. Dvs. ved en afskedigelse i løbet af marts måned tæller man først som ledig 1. maj (ved 1 måneders opsigelse) eller 1. juli (ved 3 måneders opsigelse). Der er altså en risiko for en ketchup-effekt i ledighedstallene fx 1. maj og 1. juli

HISTORISK HURTIG STIGNING I LEDIGHEDEN

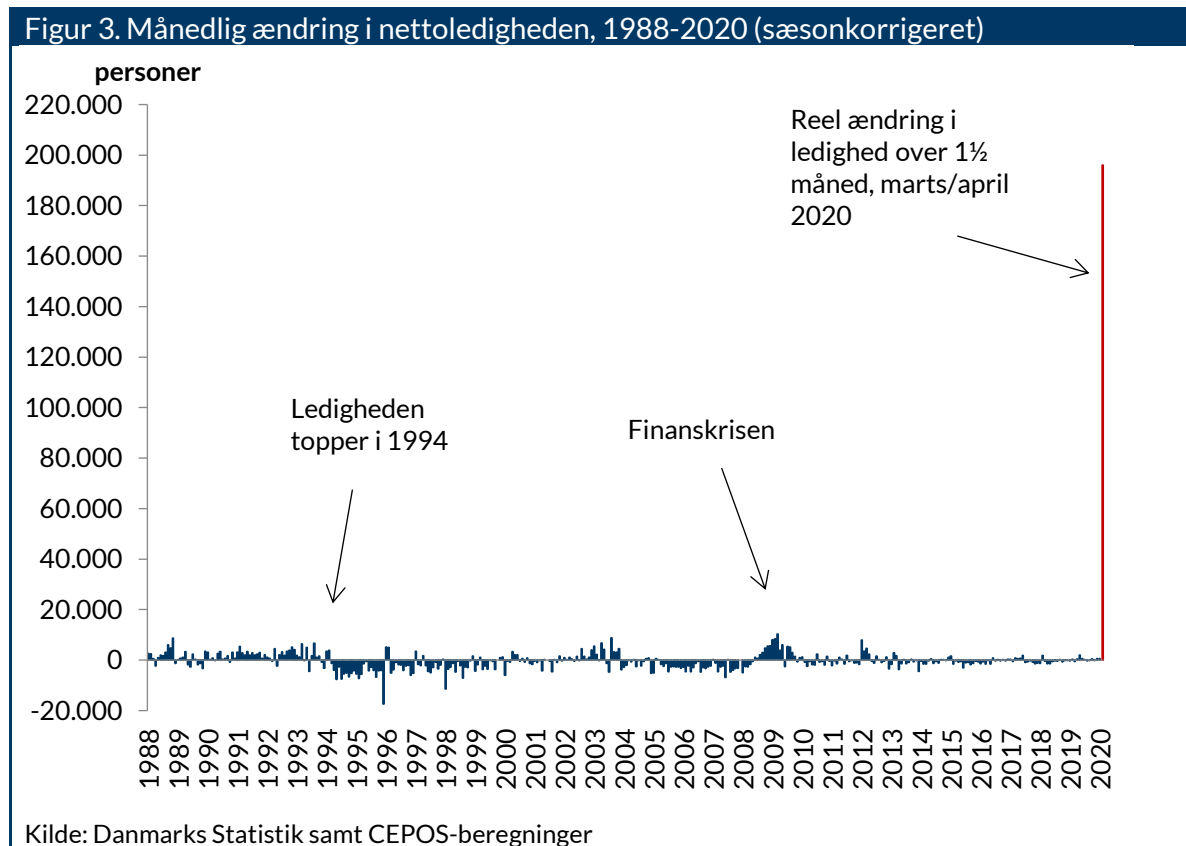
En stigning i ledigheden på ca. 200.000 personer over en så kort periode³ er fuldstændig enestående i den nyere danmarkshistorie, jf. figur 2.

I forbindelse med finanskrisen steg ledigheden med 99.000 personer fra 67.000 i juni 2008 til 166.000 i august 2010, da ledigheden var størst. Men det var altså en stigning over 2 år. I februar, marts og april 2009 hvor ledigheden steg mest, var der tale om månedlige stigninger på 9-12.000, jf. figur 3. Den nuværende stigning på ca. 200.000 er altså mere end 10 gange så stor som i de måneder, hvor der var de største stigninger under finanskrisen.

³ I sammenligningerne med andre nedenfor antages det, at stigningen på ca. 200.000 er sket over 1½ måned.

I 1994 toppede ledigheden inkl. Nyrups orlovsordninger med 423.000 personer efter en 7 år lang periode med stigende ledighed. I denne 7-årige periode, fra 1987 til 1994, steg ledigheden (inkl. personer på orlov) med ca. 192.000 personer, hvilket stort set svarer til den nuværende stigning på ca. 200.000 personer. I december 1988, som var den værste måned, steg ledigheden med 8.700 personer, dvs. ca. 15 gange mindre end den nuværende månedlige stigning, jf. figur 3.

I forbindelse med den første oliekrise steg ledigheden med 160.000 personer fra 24.000 i 1973 til 185.000 i 1978. Den samlede stigning var således lidt mindre end stigningen under Corona-krisen og tog 5 år. Da vi kun har ikke-sæsonkorrigerede månedstal for ledigheden i denne periode, kan vi ikke direkte sammenligne de månedlige stigninger dengang med den nuværende stigning under Corona-krisen. Men i den måned hvor ledigheden steg mest (december 1976), steg den med 37.000⁴. En betydelig del af denne stigning er normal sæsonvariation.

I forbindelse med den anden oliekrise steg ledigheden med 134.000 personer fra 169.000 i 1979 til 303.000 i 1983. Over denne 4-årige periode steg ledigheden noget mindre end stigningen i marts/april i år. Den største månedlige stigning var i januar 1983, hvor ledigheden steg med 45.000 personer⁵ (også her er der tale om ikke-sæsonkorrigerede tal).

APPENDIKS 1. KOMPENSATIONSORDNINGER SOM ER OMTALT I NOTATET

⁴ Kilde: Statistisk årbog 1974-1977.

⁵ Kilde: Statistisk årbog 1979-1984.

Trepartsaftale om lønkompensation

Den 15. marts 2020 indgik arbejdsmarkedets parter en aftale om lønkompensation til hjemsendte medarbejdere. Ordningen er sidenhen justeret to gange.

Virksomheder, der står overfor at skulle varsle afskedigelser for minimum 30 pct. af medarbejderstaben eller mere end 50 ansatte, kan med ordningen få lønkompensation. Det er et krav, at medarbejderen ikke udfører arbejdsopgaver. Vi har altså at gøre med personer, som ikke arbejder, og som får en overførsel fra det offentlige. Dermed er der tale om reelt ledige personer.

Lønkompensationen er 75 pct. af medarbejderens løn, dog maksimalt 30.000 kr. For timeløn-nede udgør lønkompensationen 90 pct., maksimalt 30.000 kr. Virksomheden kan højst få lønkompensation i 4 måneder fra den 9. marts frem til den 8. juli 2020.

Desuden indeholder ordningen et krav om, at den enkelte lønmodtager skal holde 5 dages ferie/afspadsering i perioden. Såfremt medarbejderen ikke har ferie/afspadsering til 5 dage, skal der afholdes tjenestefri uden løn eller anvendes dage fra det nye ferieår.

Kompensationsordning for selvstændige og freelancere

Den 19. marts 2020 indgik folketingets partier en aftale om midlertidig kompensation til selvstændige og freelancere.

Ordningen betyder, at de små selvstændige med højst 25 ansatte, som oplever mere end 30 pct. nedgang i omsætningen som konsekvens af COVID-19, kan få kompenseret 90 pct. af omsætningstab (100 pct. hvis der er forbud mod at holde åbent), dog maksimalt 23.000 kr. pr. måned. Kompensationen kan udgøre 46.000 kr., hvis den selvstændige har en medarbejdende ægtefælle.

Den selvstændige kan højst få kompensation i 4 måneder fra den 9. marts og frem til den 8. juli 2020.